

Bitwa pod Surkontami – pierwsze starcie AK z Sowietami

21 sierpnia 1944 roku we wsi Surkonty ok. 80 żołnierzy AK stawiało bohaterski opór znacznie liczniejszemu oddziałowi NKWD. W boju poległ m.in. ppłk Maciej Kalenkiewicz „Kotwicz” – współtwórca koncepcji cichociemnych i polskich wojsk spadochronowych, legendarny oficer Wojska Polskiego i Polskich Sił Zbrojnych. Była to pierwsza bitwa AK z oddziałami sowieckimi.

[Armia Krajowa NKWD](#)

21.08

Oddział „Kotwicza” kwaterował na dużej, otwartej polanie, częściowo otoczonej bagnami i błotami. Obecność tak dużej grupy partyzanckiej nie uszła uwadze agentów NKWD, którzy donieśli o niej swoim przełożonym. Około godziny 14.00 w stronę Surkont wyruszyła mniej więcej stuosobowa, sowiecka grupa operacyjna; goniec powiadomił Kalenkiewicza o zagrożeniu.

Polacy pośpiesznie przygotowali się do obrony. Ogniem sześciu erkaemów zadali napastnikom znaczne straty (szacowane na co najmniej kilkunastu zabitych i drugie tyle rannych). Wśród poległych znaleźli się dwaj dowodzący akcją oficerowie. Pierwsze starcie wygrali Polacy, ale już wkrótce Sowietów wsparły posiłki nadesłane z Radunia.

Około godziny 17.00 żołnierzy AK zaatakował cały batalion 32. zmotoryzowanego strzeleckiego pułku NKWD. Po długim i zaciętym boju szala zwycięstwa zaczęła przechylać się na stronę Sowietów, zwłaszcza, że mieli wsparcie z powietrza. Kilka samolotów ostrzeliwało polskie pozycje z broni maszynowej.

Według kpt. Bolesława Wasilewskiego (uczestnika bitwy) stosunek sił wynosił 10 do 1 – na niekorzyść Polaków. Sowieckie kule dosięgły Macieja Kalenkiewicza i jego kompanów, m.in. Bohdana Karpowicza „Sowę” i Jana Skrochowskiego „Ostrołę”.

Trudno ocenić, ilu partyzantom udało się wydostać z okrążenia, prawdopodobnie było ich ok. 20. Straty po stronie rosyjskiej różnią się w zależności od źródeł: od 64 poległych (tyle nazwisk znajduje się na pomniku poległych enkawudzystów w Raduniu) do 132 (depesza kpt. Stanisława Sędziaka „Warty”).

Polecamy:

- [Broszura: Maciej Kalenkiewicz 1906-1944](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Armia Krajowa, NKWD

Artykuł

*Maciej
Kalenkiewicz*
1906-1944

Maciej Kalenkiewicz 1906-1944